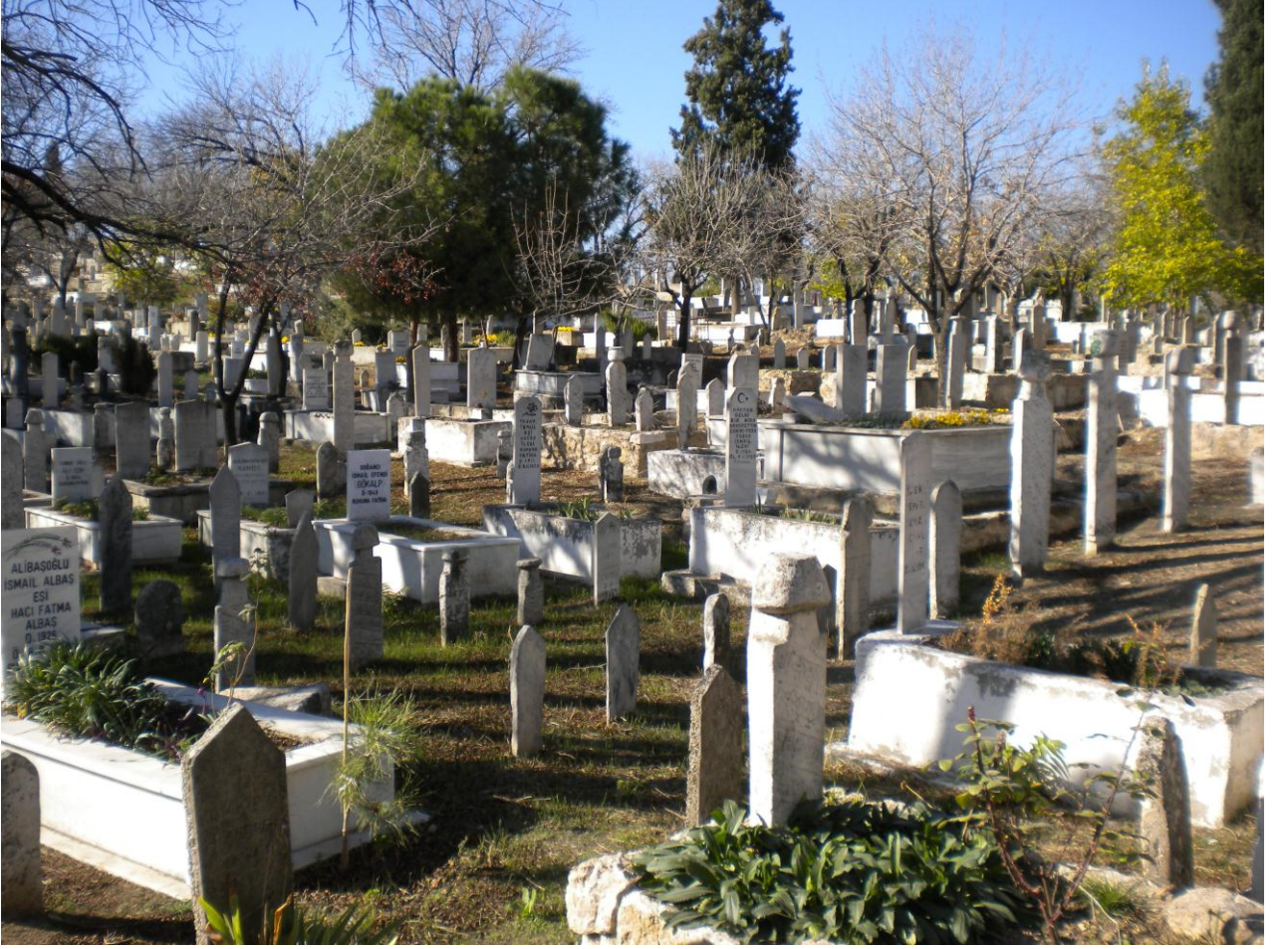


İLBADE MEZARLIĞI

İlbade Mezarlığı, Denizli İli, Merkezefendi İlçesi, İlbadi Mahallesinde, Mülkiyeti Denizli Belediyesi'ne ait 109 pafta, 616 ada, 1 parsel ile 153 pafta, 557 ada, 37 parselde yer almaktadır. Mezarlık, Orta Çağ'da Denizli'nin yerleşim yeri olan Kale'nin (Kaleiçi) 30-40 yıl önce batı yönündeki en uç noktası durumundayken; bugün şehir içinde kalmış ve İlbadi Mahallesi yolu ve eski Sarayköy yolu üzerinde bulunmaktadır. Geniş bir yamaç ve tepe üzerine kurulmuş ve fazla yüksek tutulmayan duvarlarla kuşatılan kuzey-güney uzanan geniş bir alana yayılmış olan mezarlık, İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 23.01.1991 tarih ve 1757 sayılı kararı ile tescillenmiştir.



14. yy. seyyahlarından İbn-i Batuta'nın eserinde bahsedilen yer olması, Denizli İli ile Ege Bölgesi'nin en eski (Türk-İslam Mezarlarını barındırmaktadır.) ve en büyük mezarlığı durumundadır. İçinde barındırdığı kültür varlıklarından dolayı Denizli'nin tarihi ve Kültürel benliği niteliğinde olması büyük bir önem arz etmektedir.

Mezarlığa, bugün dört ayrı kapıdan giriş gerçekleştirilmektedir. Bunlar Ahi Sinan Kapısı, Fatma Yıldız Hanım Kapısı, Bakırlı Kapısı, Mehmet Gazi Kapısıdır.

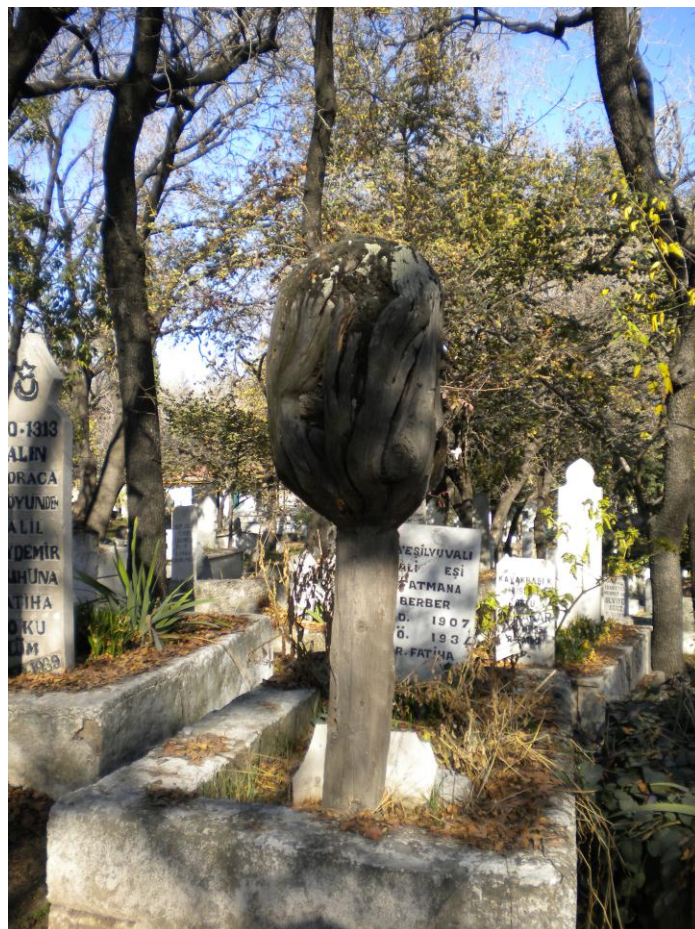
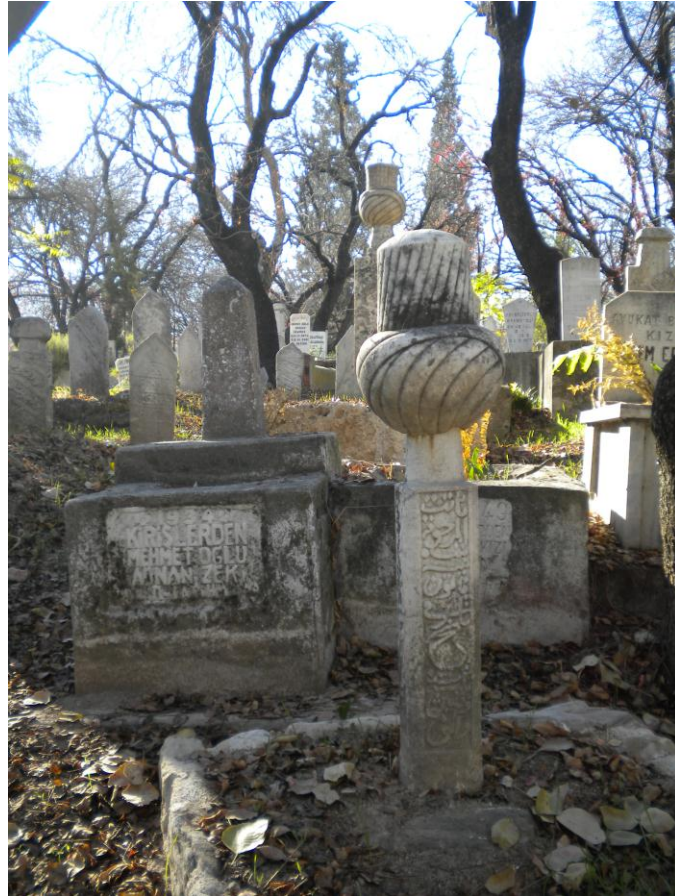
Mezarlıkta, 2007 yılından itibaren İl Kültür Turizm Müdürlüğü'ne bağlı Müze Müdürlüğü başkanlığında , Prof. Dr. Kadir PEKTAŞ danışmanlığında kurtarma kazısı ve temizlik çalışmaları devam etmekte olup, şu anda da kazı, konservasyon ve restorasyon çalışmaları ile çevre düzenleme projesi çalışmaları ve envanter çalışmaları (8 bin civarında mezar taşının kaydı yapılmıştır.) sürdürülmektedir. Yapılan kazı çalışmalarında; form vermeyen yeşil ve mavi sırlı seramik parçaları, kulplar, dip ve gövde kırıkları, sikkeler ok uçları, ahşap ve balmumundan yapılmış büyü malzemeleri, tahta kaşıklar, kabartmalı tasvirli buluntular gün yüzüne çıkartılmıştır.



2013 yılından bugüne mezarlık zaviyesinin, Hamitzade Efendi Mezarının, Eski Denizli Müftüsü Ahmet Hulisi Efendi'nin Mezarı ve Şeyh Şirvani Türbesinde konservasyon çalışmaları yapılmıştır. Mezarlık namazgahında restorasyon çalışmaları devam etmektedir. 2014 yılında da farklı büyüklükte sekiz ayrı noktada kazılar gerçekleştirilmiştir.



Çalışmalarında; Selçuklu (Mehmet Gazi Türbesi, sandukalı mezar), Beylikler Döneminde (14. yy.da yapılmış mezarlar; bazen sanduka şeklinde karşımıza çıkarken mermerden yapılmış üzeri dilimli, kemerle son bulan kısa şahidelerin yanı sıra dikdörtgen prizma şeklinde, sivri kemer formunda, kıvrık dal, palmet ve rumi motiflerin ve altıgen, sekizgenlerin oluşturduğu geometrik motifler yoğun olarak da kullanılmıştır. Süsleme ve kitabeler kabartma tekniğiyle uygulanmıştır.) ve Osmanlı Dönemine ait(17.yy. lahit mezarlar; 18. yy. ait çeşitli mezar taşları: fesli, külahlı, sarıklı, boyunluklu, hotozlu, bitkisel motifler, cami kompozisyonları, selvi, kıvrık dallar, çiçek motiflerinden ve Arap harfleri işlenmiş olduğu, Roma ve Bizans Döneminden kalan mimari parçaların da devşirme malzeme olarak Osmanlı Döneminde kullanıldığı tespit edilmiştir.) ait çok sayıda farklı özellikte mezarlar ve mezar yapıları bulunmaktadır. Ayrıca Sahabe mezarı, (Mehmet Gazi Türbesi yönünde ilerleyen eski Sarayköy yolu, tarihi yol, bulunmakta bu yolun kenarında) aile mezarı ortaya çıkarılmıştır. Mezarlıkta; Mehmet Gazi, Derviş Ali Kahya ve Şeyh Mehmed Şirvani, Yediler Türbesi de mevcuttur.



FATMA YILDIZ HANIM

III: Haçlı Seferleri sırasında komutan olarak savaşmış ve şehit düşmüştür. Roma Döneminden kalma devşirme malzeme ile yapılan mezarı, Fatma Yıldız Hanım Kapısı'nın girişinde yer alır.





MEHMET GAZİ TÜRBESİ

Selçuklu uç beyi olan 1210 yılında Denizli'nin fethi sırasında şehit olmuş olan büyük bir tarihi şahsiyettir. Türbesi, mezarlığın batı tarafında, hakim bir tepe üzerinde yer almaktadır. Yapı, Anadolu Selçuklu Döneminde yapılmış olup, uzun dikdörtgen planlı tonoz örtülüdür ve Türbe içinde doğu duvarında sıva altında aynı dönemi veren bir kitabe yer almaktadır. Orijinallliğini korur durumdadır.

MEZARLIK ZAVİYESİ

Zaviye, Arapça'da "Köşe" anlamına gelmektedir. İçinde tahrikat ehli şeyhlerin ve dervişlerin yaşadığı ve yolcuların misafir edildiği yerler olarak geçmekte ve zaman içinde tekke adıyla da anılmıştır. Mehmet Gazi Türbesi'nin alt tarafında bulunmaktadır. Kare planlı ve tek mekanlı olup, içerisinde dolap nişi ve ocak nişi yer almaktadır. Günümüze kadar kalabilen zaviyelerden bir örnektir.

ŞEYH MEHMED ŞİRVANİ TÜRBEŞİ

18. yy. sonlarında doğan Şeyh Mehmed Şirvani hazretlerine ait olup, vefatından ardından İlbade Mezarlığına defnedilmiştir. Kare planlı kerpiç yapı, zamanla tahribat görmüş ve özgünlüğünü kaybetmiştir.

YEDİLER TÜRBEŞİ

İnanç Beyliği Döneminde yaşamış, yönetici olduğu ve yedi önemli kişi oldukları düşünüldüklerinden Yediler Türbesi denilmiştir. Zaman içinde özgünlüğünü yitirmiştir. Dikdörtgen planlı beşik çatılıdır. Mezarlığın güneyinde yer alan türbe mezarlık alanının dışında kalmıştır.

DERVİŞ ALİ KAHYA TÜRBEŞİ

Denizli'nin geçmişinde önemli bir yere sahip olan bir şahsiyettir. Bir dergahı ve çok sayıda öğrenci yetiştirdiği bilinmektedir. Türbe kare planlı, kırma çatılı ve 19. yy. yapılarından.

MÜFTÜ AHMED HULUSİ EFENDİ

Milli Mücadele Döneminin kahramanlarından. Denizli'yi düşman işgalinden kurtarmak için Bayramyeri Meydanı'nda halka hitap ederek halkı mücadeleye teşvik etmiştir. Mezarı, mermer malzemeden yapılmış ve Mehmed Gazi Türbesi'nin güneyinde yer almıştır.

TONOZLU MEZAR

Türk mezar geleneğinde çok fazla karşımıza çıkmayan bir örnek olup, mezarın alt kısmında tonozla örülmüş mumyalık kısmı yer almaktadır. Mezar yapısının Anadol Selçuklu ya da Beylikler Döneminde yapıldığı düşünülmekte ayrıca kazı öncesinde tahribata uğradığı da gözlenmiştir.

Ayrıca, Anadolu Selçuklu Döneminden itibaren kullanılmaya başlanılan mezarlıkta Cumhuriyet Döneminde de kullanımı sürmüştür. Günümüzde de halen mükerrer definler devam etmektedir.

Tarihi ve kültürel benlik açısından büyük öneme haiz olan İlbade Mezarlığı, Denizli Büyükşehir Belediyesi, Pamukkale Üniversitesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı İl Kültür Turizm Müdürlüğü bünyesinde bulunan Denizli Müze Müdürlüğü'nün ortak çalışmaları ve dayanışmalarıyla gelecek nesillere kültür akışını sağlamaya, geçmişe ışık tutmaya, aydınlık bir gelecek için yol gösterici özellik taşımaya devam edecektir.